

Een archeologische bureau-onderzoek voor een terrein aan de Provincialeweg te Bergambacht (ZH)

K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2009-68

Geldermalsen

2009

ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologische bureau-onderzoek voor een terrein aan de
Provincialeweg te Bergambacht (ZH)

ARC-Rapporten 2009-68
ARC-Projectcode 2009/110

Tekst
K.A. Hebinck
Afbeeldingen
K.A. Hebinck
Redactie
N. van Malssen

Versie 1.1, 7 mei 2009

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

Projectnaam	Bergambacht, Provinciale weg
Projectcode	2009/110
Archisnummer	34747
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620100, k.hebinck@arcbv.nl
Opdrachtgever	Buro SRO, drs. C.M. Vaartjes
Contact	030-2679168, chris.vaartjes@buro-sro.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Bergambacht, mw. J. Kristakis
Contact	0185-356555

Locatiegegevens

Toponiem	Provinciale weg
Plaats	Bergambacht
Gemeente	Bergambacht
Provincie	Zuid-Holland
Kaartblad	38B
RD-coördinaten	NW: 114.068/438.453 NO: 114.234/438.516 ZO: 114.211/437.908 ZW: 114.049/437.849
Oppervlakte	8,8 ha

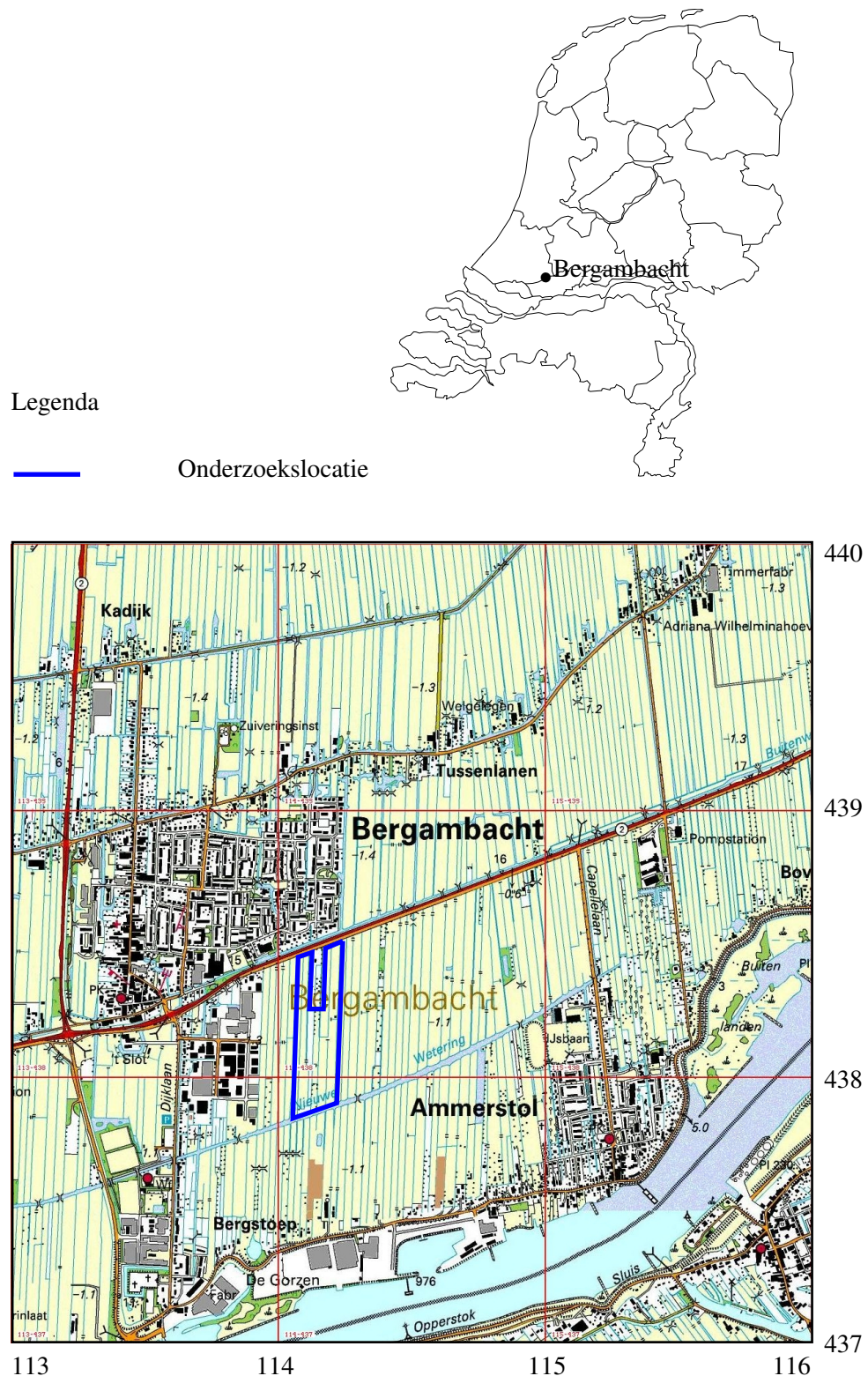

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formaties van Echteld en Nieuwkoop
Geomorfologie	Noordelijk deel: ontgonnen veenvlakte Zuidelijk deel: rivierkomgronden
Bodem	Noordelijk deel: waardveengronden Zuidelijk deel: drechtvaaggronden
Historische situatie	De locatie is tot op heden onbebouwd en in gebruik als weiland
Archeologische verwachting	Lage tot middelhoge verwachting op archeologische resten uit de periode Mesolithicum – Nieuwe Tijd

---

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (blauw omlijnd), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Buro SRO heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek uitgevoerd voor een terrein aan de Provincialeweg te Bergambacht. Aanleiding tot dit onderzoek vormt voorgenomen uitbreiding van het bedrijventerrein. Door deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische resten bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het bureau-onderzoek is op 8 april 2009 uitgevoerd door drs. K.A. Hebinck. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoeklocatie ligt in het buitengebied van Bergambacht, ten oosten van het bedrijventerrein Dijklaan-Oost. De ligging van de locatie is weergegeven in afbeelding 1. De locatie is momenteel onbebouwd en in gebruik als weiland. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt 8,8 ha en ligt op een hoogte van 1,3 m –NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

Op de onderzoekslocatie is de uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Dijklaan-Oost gepland. De exacte aard en omvang van de geplande bodemingrepen is nog niet bekend.

1.4 Doel van het bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.5 Werkwijze

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis2, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de Cultuur Historische Waardenkaart (CHS) van de provincie Zuid-Holland.³ De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Bij de beschrijving van de historische situatie wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden.

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in de Krimpenerwaard. De Krimpenerwaard maakt deel uit van het zogenaamde perimariene gebied op de overgang van het rivierengebied naar het westelijk veengebied. Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000 – 10.000 jaar geleden), is de Rijn een vlechtende rivier die in brede, in oudere sedimenten ingesneden dalen, onder periglaciale omstandigheden vooral grof zand en grind afzet. Deze sedimenten behoren tot de Formatie van Kreftenheye (De Mulder et al. 2003). Deze pleistocene afzettingen liggen binnen het onderzoeksgebied op een diepte van 10 tot 12 m –NAP. In het rivierengebied komen lokaal rivierduinen voor. Deze rivierduinen worden ook wel donken genoemd. Deze rivierduinen stammen uit de Jonge Dryas (Laat-Glaciaal). In deze periode (11.000 – 10.000 jaar BP)⁴ trad een periode van felle koude op. Door onregelmatige waterafvoer en het ontbreken van vegetatie kon rivierzand uitstuiven uit de droge beddingen van de vlechtende rivieren en opwaaien tot duinen. (Berendsen 2004, Berendsen & Stouthamer 2001). De rivierduinafzettingen uit deze periode horen bij de Formatie van Boxtel en zijn ingedeeld in het Laagpakket van Delwijnen (De Mulder et al. 2003). In het Holoceen zijn deze duinen gedeeltelijk of geheel overdekt geraakt met jongere riviersedimenten. Van de meeste rivierduinen steekt alleen de top nog boven het rivierlandschap uit en zijn de flanken overdekt door rivierafzettingen of veen. Binnen 50 m ten zuiden van de locatie ligt nog een top van een dergelijke rivierduin, die op de onderzoekslocatie in de ondergrond ook nog aanwezig zal zijn. Gedurende het grootste deel van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden) maakte dit gebied deel uit van een groot veenmoeras, dat werd doorsneden door verschillende lopen van de Rijn. Fluviatiele sedimentatie vond plaats onder invloed van het

³http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/kaart_chs.html.

⁴BP: before present, ¹⁴C-jaren voor heden waarbij 1950 als referentiejaar wordt genomen.

getij. Het verhang van de rivieren was zeer gering en de stroomsnelheid laag, waardoor de rivieren voornamelijk klei afzetten. De oeverwallen van de rivieren waren vrij smal en relatief laag. De veengroei in de komgebieden ging door tot in de Vroege Middeleeuwen. In de Krimpenerwaard kwam het, door de aanvoer van rivierwater, voornamelijk tot vorming van eutroof bosveen en eutroof tot mesotroof broekveen. Vanaf het jaar 1000 werd het veengebied actief door de mens ontgonnen. De rivierafzettingen worden gerekend tot Formatie van Echteld, het veen tot de Formatie van Nieuwkoop (De Mulder et al. 2003, Berendsen 2004, Berendsen 2005).

De Krimpenerwaard wordt begrensd door de rivieren de Lek, de Hollandsche IJssel en de Vlist. De Lek en de Hollandsche IJssel zijn takken van de Rijn. De Lek is actief sinds 1950 jaar geleden, de Hollandsche IJssel is actief geweest van 1805 BP tot de afdamming in 1285 (Berendsen & Stouthamer 2001). De Vlist is een veenrivier die de Hollandsche IJssel met de Lek verbindt. Langs veenrivieren vindt niet of nauwelijks fluviatiele sedimentatie plaats. In de Krimpenerwaard komen ook diverse oudere stroomgordels voor, die door veen zijn afgedekt. Op 450 m ten noorden van de onderzoekslocatie ligt de stroomgordel van Schoonhoven. Deze was actief van 4920 tot 3920 BP. De top van het beddingzand hiervan ligt op een diepte van 4 tot 5 m –NAP. Ten noorden hiervan, op circa 700 m van de onderzoekslocatie, ligt de oudere stroomgordel van Bergambacht, die actief was van 7200 tot 6335 BP. De top hiervan ligt op een diepte van 4,5 tot 6 m –NAP (Berendsen & Stouthamer 2001). Volgens de geomorfologische kaart (afb. 2) ligt het noordelijk deel van de locatie in een ontgonnen veenvlakte (1M46) en het zuidelijk deel binnen een rivierkomvlakte (1M23). Ten zuiden van de locatie is de eerder genoemde lage rivierduin (3K20) te zien. Ook ten westen en ten zuidoosten is nog een rivierduin aan het oppervlak aanwezig. Uit de bodemkaart (afb. 3) blijkt dat in het noordelijk deel van de locatie waardveengronden op bosveen (kVb) aanwezig zijn en in het zuidelijk deel drechtvaaggronden (Rv01C). Waardveengronden zijn veengronden met een kleidek dunner dan 40 cm; drechtvaaggronden zijn kleigronden waar binnen 80 cm –mv veen voorkomt (De Bakker & Schelling 1989). Hieruit blijkt dat ook in het zuidelijk deel de donk niet aan of dicht onder het oppervlak voorkomt. Op grotere diepte kan deze nog wel aangetroffen worden.

2.2 Bekende archeologische waarden

De Krimpenerwaard heeft gedurende een groot deel van het Holocene deel uitgemaakt van een veenmoeras en was daardoor onaantrekkelijk voor bewoning. Hierdoor was de bewoning geconcentreerd op de hoger gelegen stroomgordels en vooral de rivierduinen. De donken ten zuiden en ten westen van de onderzoekslocatie hebben dan ook zowel volgens de IKAW (afb. 4) als de CHS van de provincie Zuid-Holland (afb. 5) een hoge trefkans op archeologische resten. De flanken hiervan hebben een middelhoge verwachting. Door de ligging op de flank van een rivierduin heeft ook het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie een middelhoge trefkans op archeologische resten. Op deze rivierduinen kunnen sporen vanaf het Mesolithicum verwacht worden. De stroomgordels van Bergambacht en Schoonhoven ten noorden van de locatie hebben volgens de CHS een middelhoge respectievelijk hoge trefkans op sporen vanaf het Neolithicum. Gezien de diepteligging kunnen ook sporen verwacht worden uit de Bronstijd, hierna zijn deze stroomgor-

dels bedekt met jongere afzettingen. Er zijn echter volgens Berendsen & Stouthamer (2001) geen archeologische resten aangetroffen op deze stroomgordels. Op de AMK (afb. 4) zijn in de omgeving drie archeologische monumenten aangegeven:

- Op circa 650 m ten westen van de onderzoekslocatie ligt een terrein van zeer hoge archeologische waarde (monumentnr. 6390). Het betreft een terrein met resten van het kasteel 's-Heer Aartsberg uit de Late Middeleeuwen en de resten van een landhuis uit de Nieuwe tijd. Op dit terrein is in 2004 door ARC bv een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (Tuinstra & Vanden Borre 2004). Hierbij zijn verschillende archeologische indicatoren zoals aardewerk, metaal en bot aangetroffen, alsmede stenen funderingen.
- Direct ten noorden van AMK-terrein 6390 ligt een terrein van hoge archeologische waarde op de donk waarop Bergambacht ontstaan is (monumentnr. 10471). Op dit terrein zijn sporen van bewoning uit het Mesolithicum en/of het Neolithicum en de Late Middeleeuwen aanwezig. Tussen 1965 en 1970 is hier bij diverse graafwerkzaamheden veel aardewerk gevonden (honderden scherven) uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd, waaronder steengoed, Andenne, Paffrath, Pingsdorf en kogelpot. Verder zijn onder andere spinklosjes en scherven vensterglas aangetroffen (waarnemingsnrs. 24606, 24610, 24612, 24613 en 24614).
- Direct ten zuiden van bovengenoemde terreinen ligt nog een monumentterrein van zeer hoge archeologische waarde (monumentnr. 10472), ook op een donk. Op dit terrein zijn sporen van bewoning aanwezig uit het Mesolithicum en/of Neolithicum (vermoedelijk het midden-Neolithicum).

Naast de waarnemingen op de monumentterreinen is ook een aantal losse waarnemingen in Archis bekend (afb. 4). Het betreffen vondsten uit de periode Mesolithicum – Nieuwe Tijd. Op de donk op 200 tot 600 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie zijn op een voormalig AMK-terrein onbepaalde nederzettingssporen uit de periode Mesolithicum – Neolithicum gevonden (waarnemingsnrs. 402779, 402780, 402874). Ten noord(west)en van de onderzoekslocatie rond de dorpskern van Bergambacht zijn veel vondsten bekend uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Deze vondsten bestaan uitsluitend uit aardewerk.

2.3 Historische situatie

Het onderzoeksgebied waarin Bergambacht ligt maakt deel uit van de Krimpenerwaard. Tot rond het jaar 1000 bestond dit gebied uit veenmoerassen, gelegen tussen de rivieren de Lek en de Hollandse IJssel. Dit veengebied is vanaf de 10e eeuw ontgonnen. Deze ontginning werd door de landsheren (de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht) geïnitieerd door land uit te geven volgens vaste kavels, de zogenaamde *cope*, percelen van 100 m breed en 1250 m lang. Ontginning vond in eerste instantie plaats vanuit bestaande afwateringskanalen, de rivieren en veenstromen als de Hollandsche IJssel en de Lek. Dit zijn de zogenaamde primaire ontginningsassen. Door het graven van sloten werd het veen ontwaterd en kon akkerbouw worden bedreven. Door de ontwatering en oxidatie van het veen daalde langzaam maar zeker het landoppervlak, waardoor akkerbouw niet meer mogelijk was en men de kavels ging gebruiken als weidegrond. In de 11e eeuw kwamen hier acht ontginningen op gang, uitgaande van de oeverwallen van de Lek. Rond

1200 was het gebied geheel verkaveld, alhoewel toen nog niet alle land in cultuur gebracht was. Het toenmalige verkavelingspatroon van lange, smalle kavels is nog steeds in het gebied te herkennen. In het ontginningsgebied werd het dorp Bergambacht als een van de eerste ontginningskernen gesticht (Visser 1964). Het dorp is ontstaan op de grootste van een drietal donken ten zuidwesten van de onderzoekslocatie. In 1280 eeuw stond hier een kapel en uit historische documenten blijkt dat het dorp in de eerste helft van de 14e eeuw al enige omvang moet hebben gehad (Van der Aa 1839–1851). Dit verhaal wordt bevestigd door verschillende archeologische vondsten in de dorpskern van middeleeuws aardewerk uit deze periode (Paffrath, Pingsdorf en grijsbakkend aardewerk). Tot in de 19e eeuw bleef de uitbreiding van het dorp hoofdzakelijk binnen de grenzen van de donk. Op de kadastrale kaart van begin 19e eeuw (afb. 6) is te zien dat de onderzoekslocatie onbebouwd is en in gebruik is als weiland. De boerderij aan de noordkant van het gebied, dat nu feitelijk buiten het onderzoeksgebied valt, was destijds al aanwezig. Op de historische kaart van begin 20e eeuw (afb. 7) is te zien dat in deze situatie weinig verandering is gekomen en dat de onderzoekslocatie nog steeds in gebruik is als weiland. Ook nu is de locatie in gebruik als weiland.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt binnen een ontgonnen veenvlakte en rivierkomvlakte. Dit veenmoeras en komgebied is door de natte omstandigheden onaantrekkelijk geweest voor bewoning. In het zuidelijk deel is waarschijnlijk in de ondergrond nog een deel van een rivierduin aanwezig. Dit rivierduin is door de hogere ligging in een verder nat gebied mogelijk een aantrekkelijke plek geweest voor bewoning en heeft op de locatie een middeloge trefkans op archeologische resten vanaf het Mesolithicum. Ten zuiden hiervan zijn op dit duin archeologische resten aangetroffen. Deze resten worden op de onderzoekslocatie verwacht aan de top van het rivierduinzand, dat in het uiterste zuiden dicht onder het oppervlak aanwezig kan zijn en naar het noorden toe wegduikt. Daarnaast komen op de locatie mogelijk nog oeverafzettingen van de stroomgordels van Schoonhoven en Bergambacht voor. Deze hebben een hoge respectievelijk middelhoge trefkans op archeologische resten uit het Neolithicum tot Bronstijd. Deze resten worden verwacht aan de top van de oeverafzettingen, die worden verwacht op een diepte van 4 tot 6 m –mv. Door de hoge grondwaterstanden kunnen de eventueel aanwezige archeologische resten, naast anorganische resten zoals aardewerk, stenen artefacten en mogelijk metaal, bestaan uit organische resten zoals bot, hout en paleobotanische resten.

3 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie ligt in de Krimpenerwaard op een ontgonnen veenvlakte en rivierkomvlakte. Waarschijnlijk is in het zuidelijk deel van de locatie in de ondergrond nog een deel van een rivierduin aanwezig. Dit rivierduin is door de hogere ligging een mogelijk aantrekkelijke plek geweest voor bewoning en heeft op

de onderzoekslocatie een middelhoge trefkans op archeologische resten vanaf het Mesolithicum. Daarnaast komen op de locatie mogelijk nog oeverafzettingen van de stroomgordels van Schoonhoven en Bergambacht voor. Deze hebben een hoge respectievelijk middelhoge trefkans op archeologische resten uit de periode Neolithicum – Middeleeuwen.

4 Aanbeveling

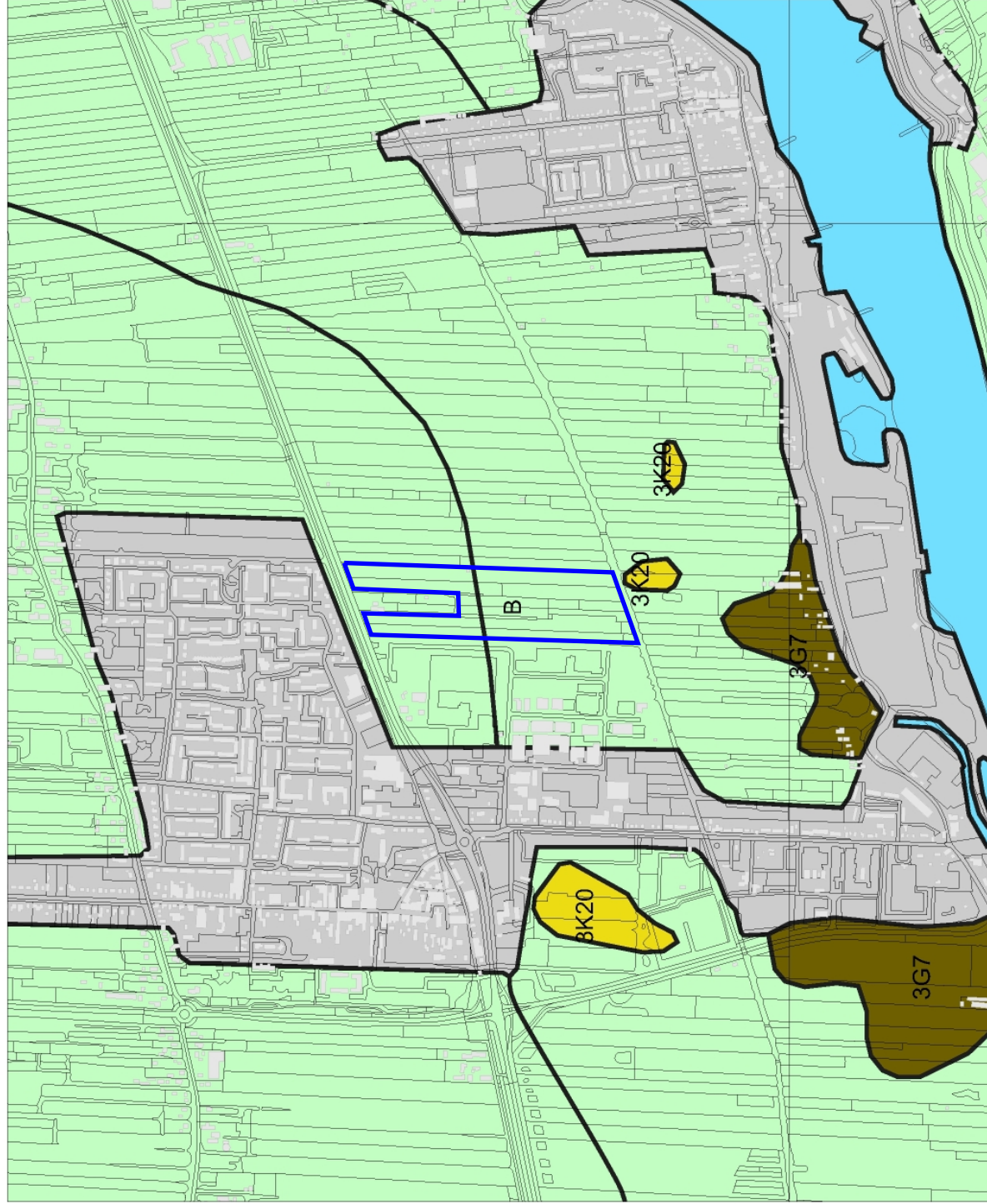
Op basis van de resultaten van het bureau-onderzoek blijkt dat in het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie mogelijk archeologische resten aanwezig zijn door de ligging op een rivierduin. De exacte begrenzing hiervan is echter niet bekend. Een vervolgonderzoek zal dan ook noodzakelijk zijn. Er wordt geadviseerd om dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een verkennend booronderzoek, om de exacte begrenzing van het rivierduin in kaart te brengen en om te bepalen of er nog oeverafzettingen van de stroomgordels van Schoonhoven en Bergambacht aanwezig zijn. Het is echter aan het bevoegd gezag, de gemeente Bergambacht, om de noodzaak en de aard en omvang van dit vervolgonderzoek te bepalen.

Literatuur

- Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeengebragt door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*. Gorinchem.
- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.
- Tuinstra, S.J. & J. Vanden Borre, 2004. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen en proefsleuven bij het plangebied 't Slot Noord te Bergambacht, gemeente Bergambacht (Z.H.)*. Groningen (ARC-Publicaties 107).
- Visser, J. C., 1964. *Schoonhoven. De ruimtelijke ontwikkeling van een kleine stad in het rivierengebied gedurende de middeleeuwen*. Technische Hogeschool Delft (diss.).

17-04-2009

115510 / 439270

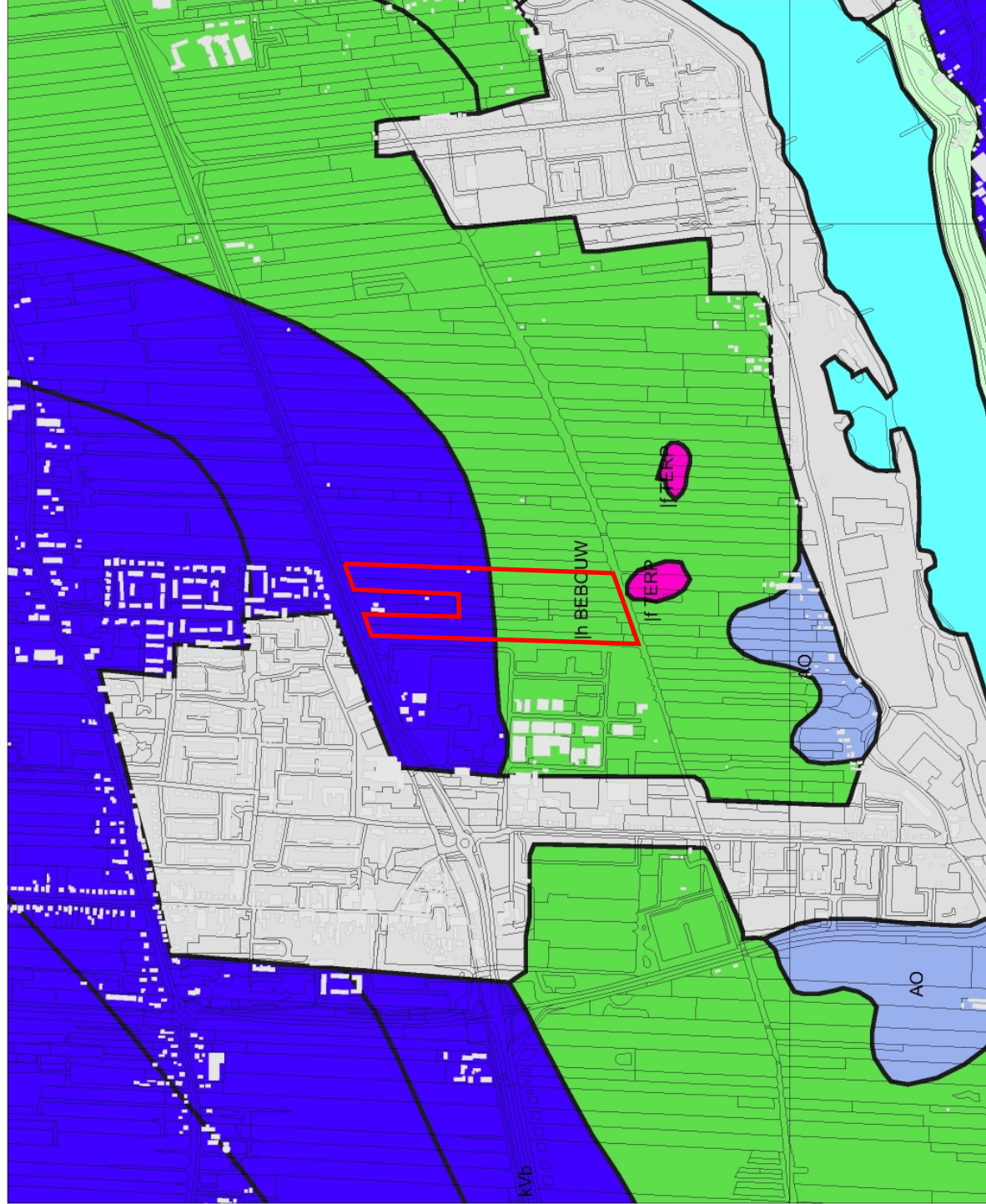

112786 / 437045

Afbeelding 2 Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

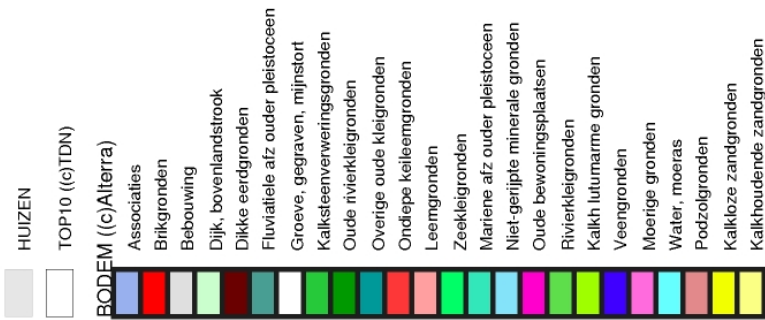
17-04-2009

115510 / 439270

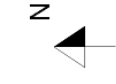

112786 / 437045

Legenda

0 500 m

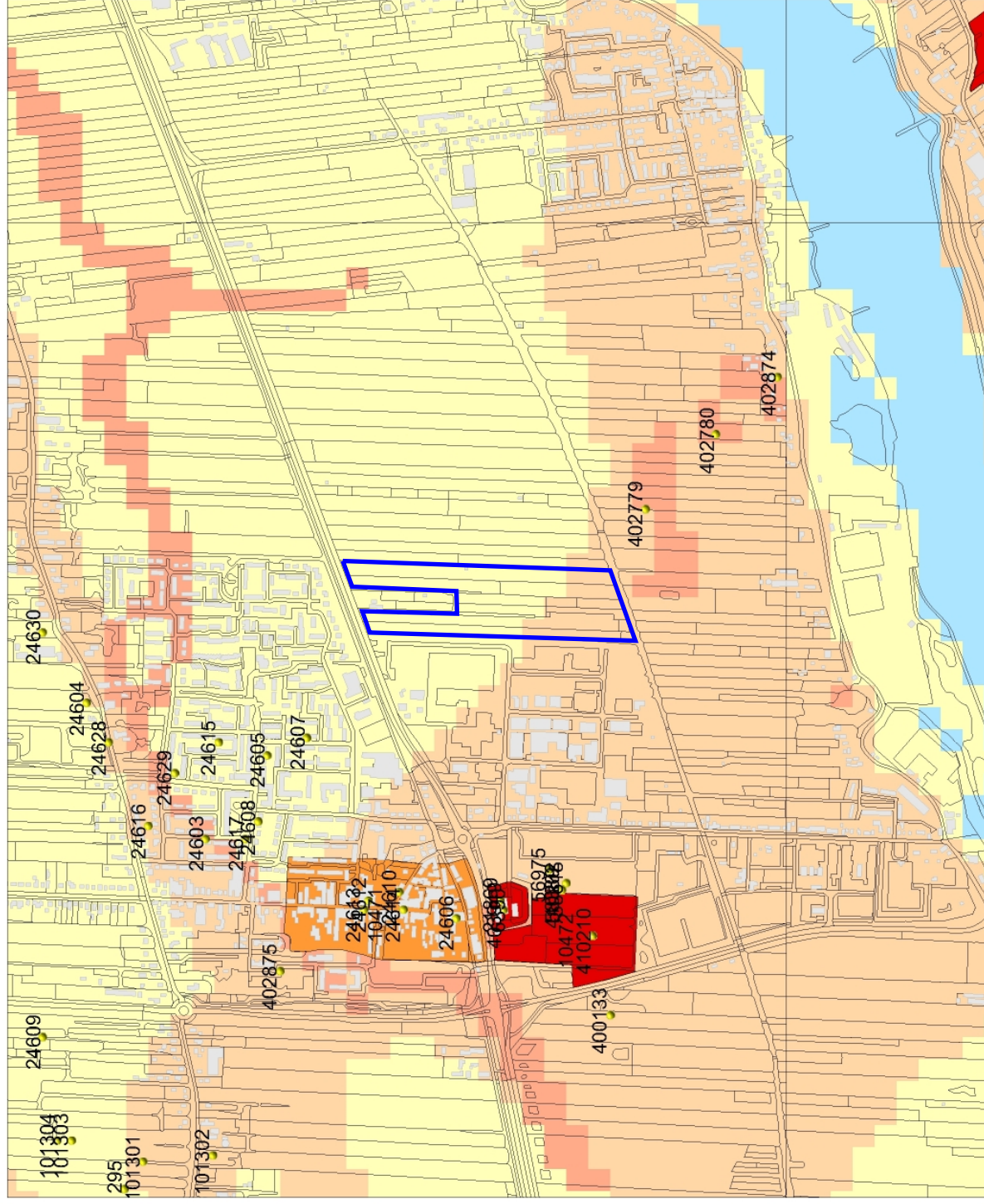

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

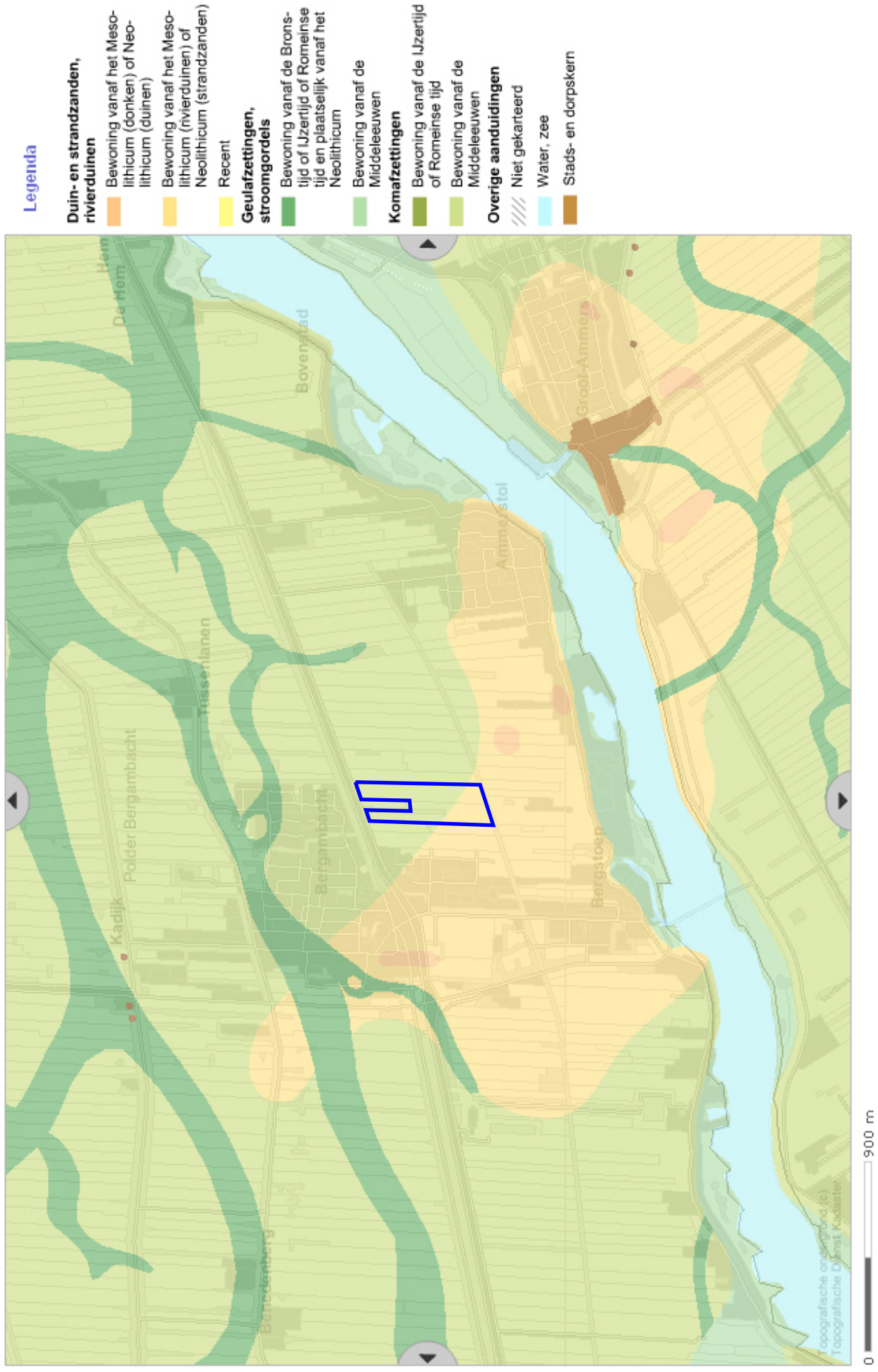
Afbeelding 3 Bodemkaart van de onderzoekslocatie (rood omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

115510 / 439270

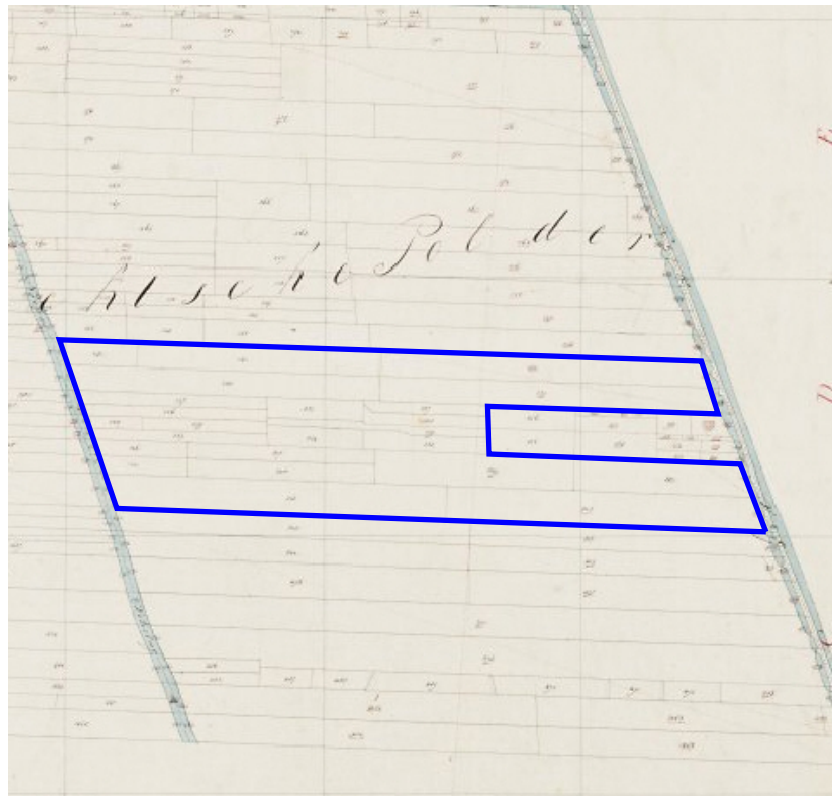

112786 / 437045

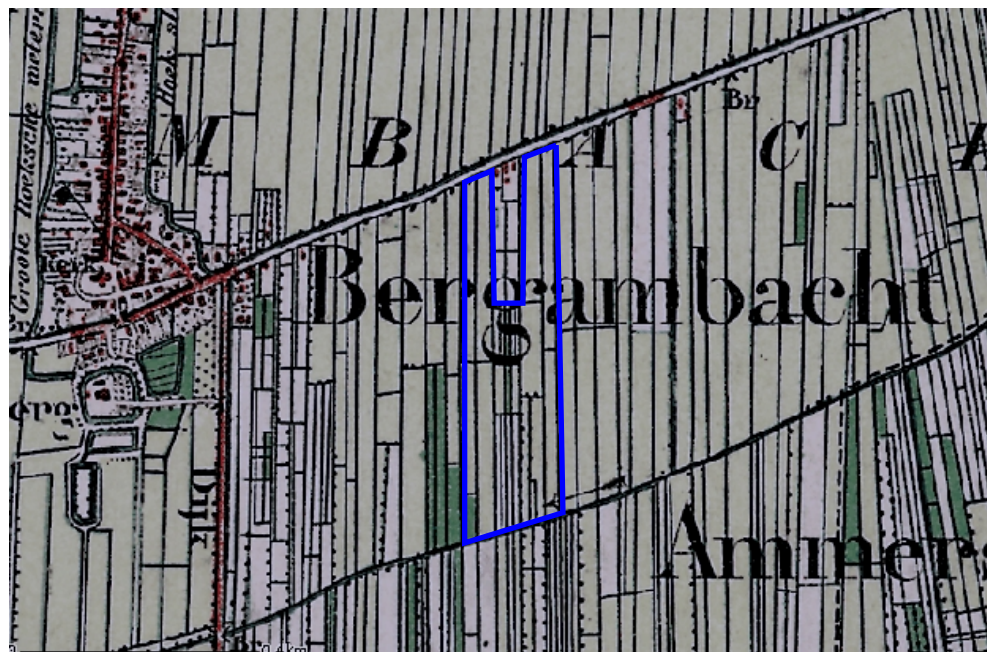
Afbeelding 4 Archeologische waarden op de onderzoekslocatie en in de omgeving (blauw omlijnd). Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

Afbeelding 5 Uitsnede van de Cultuurhistorische Kaart van Zuid-Holland van de onderzoekslocatie (omlijnd) en omgeving. Bron: Cultuurhistorische Kaart van de provincie Zuid-Holland.

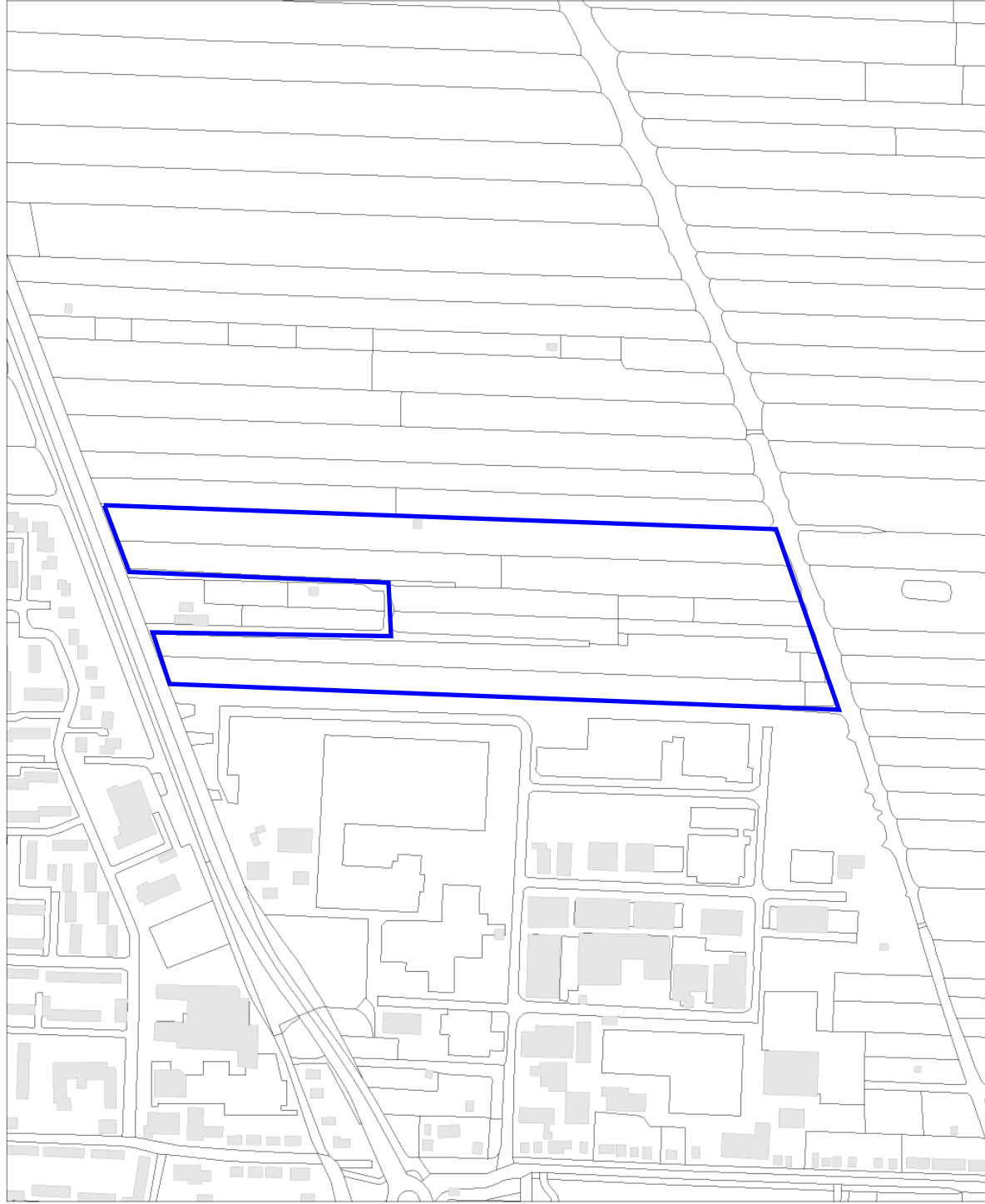
Afbeelding 6 Een deel van de onderzoekslocatie (omlijnd) op een kadastrale kaart uit het begin van de 19e eeuw. De kaart is westgericht. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 7 De onderzoekslocatie (omlijnd) op topografische kaart uit het begin van de 20e eeuw. Bron: www.kich.nl.

17-04-2009

114690 / 438600

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 (c)TDN

0 100 m

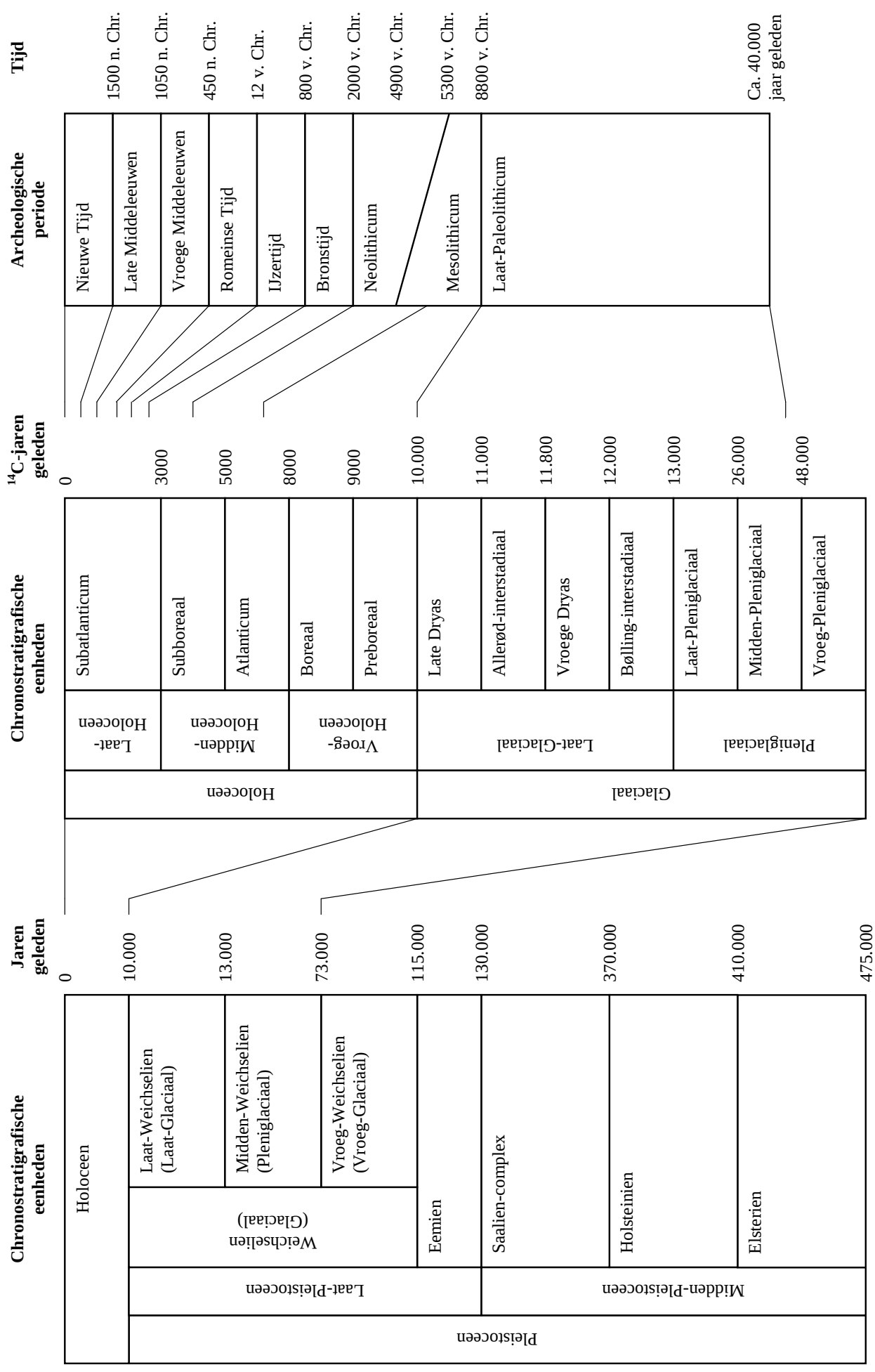
Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

113600 / 437710

Afbeelding 8 De onderzoekslocatie.

Bijlage 1 Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: drs. A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.